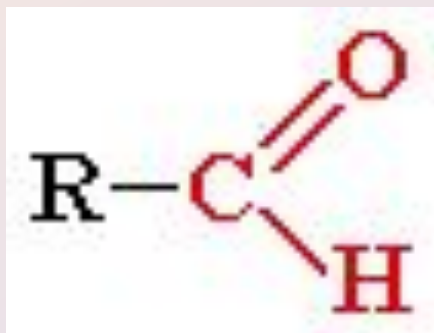

Альдегіди

Альдегіди – це оксигеновмісні сполуки, які містять альдегідну (формільну) функціональну групу.

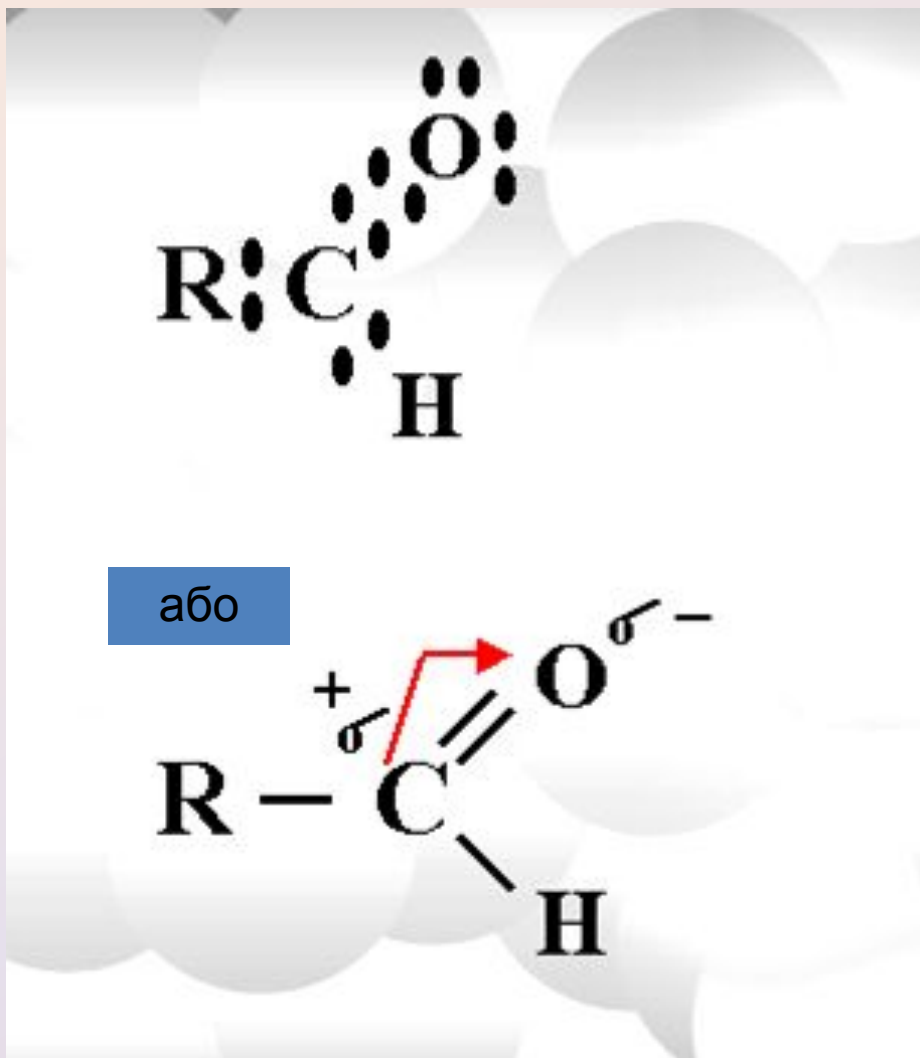
Загальна формула:

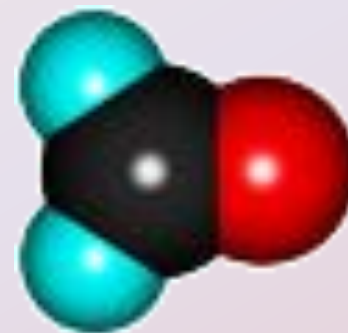
Альдегіди є похідними алканів.

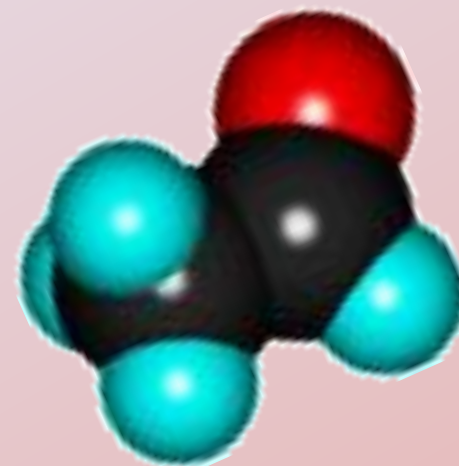
Будова

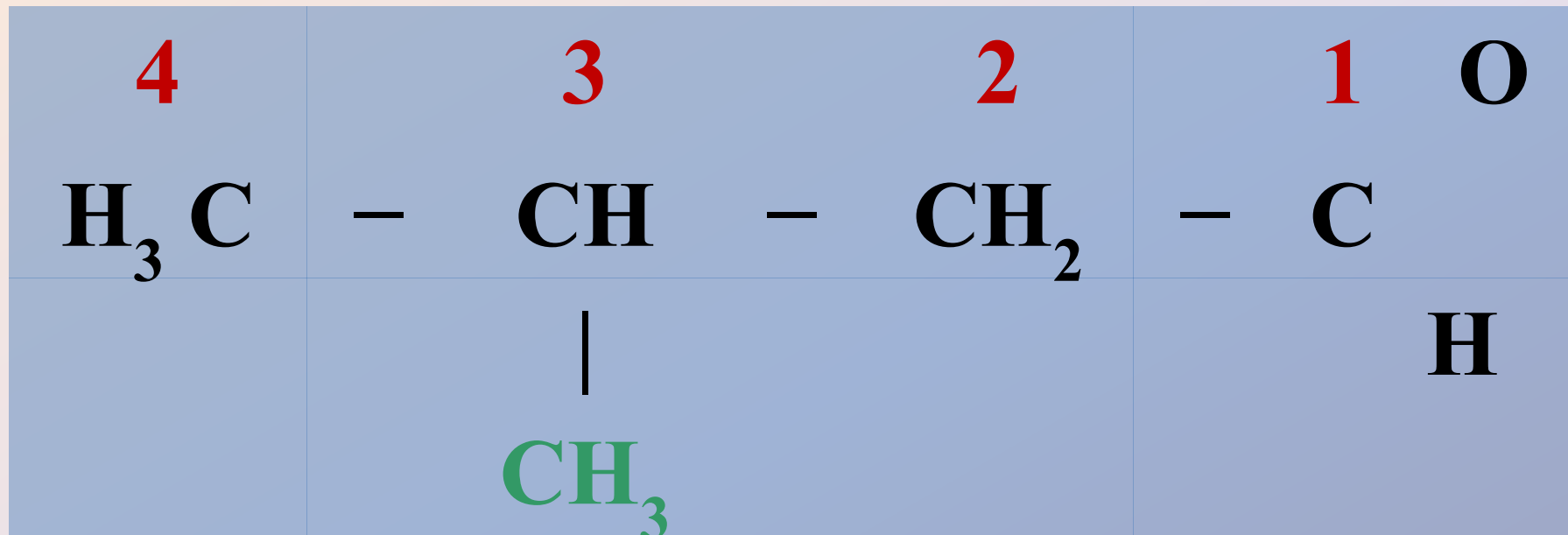
Метаналь:

Етаналь:

Номенклатура альдегідів

3-метил-бутаналь

Ізомерія

Вид ізомерії	Формули ізомерів
Структурна (за будовою карбонового ланцюга), починається з C ₄	$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-C}\begin{array}{l} \text{=O} \\ \backslash \\ \text{H} \end{array}$ <p>бутаналь</p> $\text{CH}_3\text{-CH}\begin{array}{l} \text{=O} \\ \backslash \\ \text{H} \\ \\ \text{CH}_3 \end{array}$ <p>2-метилпропаналь</p>
Міжкласова ізомерія з утворенням кетонів, починається з C ₃	$\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-C}\begin{array}{l} \text{=O} \\ \backslash \\ \text{H} \end{array}$ <p>пропаналь</p> $\text{CH}_3\text{-C}\begin{array}{l} \text{=O} \\ \\ \text{O} \end{array}\text{-CH}_3$ <p>пропанон (ацетон)</p>
Із циклічними оксидами, починається з C ₂	$\text{CH}_3\text{-COH}$ <p>н-етаналь</p> $\text{CH}_2\text{-CH}_2$ <p>етиленоксид</p>

Фізичні властивості

Киплять за більш низьких температур, ніж спирти (відсутність водневого зв'язку)

Найпростішим представником є **метаналь** – безбарвний газ з різким запахом.

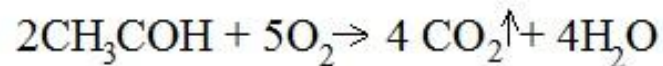
Інші альдегіди – рідини, добре розчинні у воді.

Із збільшенням кількості атомів Карбону розчинність зменшується.

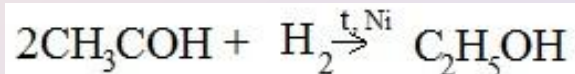
Кетони – рідини, легко розчинні у воді, більшість з приємним запахом квітів.

Хімічні властивості

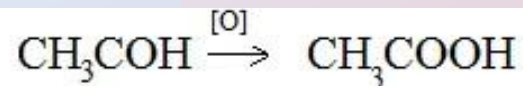
1. Реакція горіння (повного окиснення)

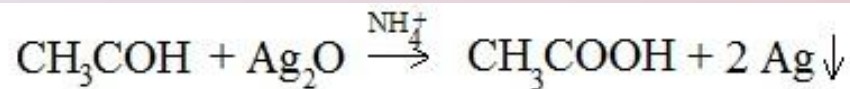
2. Реакція приєднання - гідрування

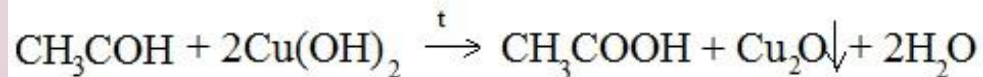
3. Неповне окиснення: а) киснем повітря

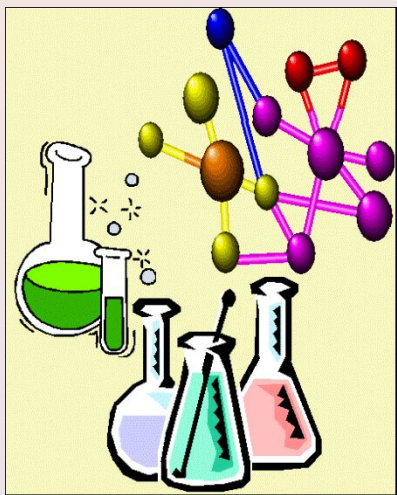
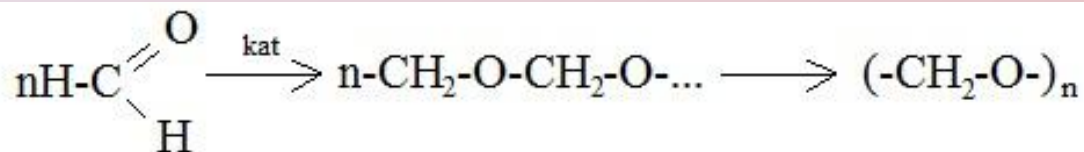
б) якісна реакція (срібного дзеркала) з амоніачним розчином Ag_2O

в) якісна реакція (мідного дзеркала), взаємодія $\text{Cu}(\text{OH})_2$ про нагріванні

4. Полімеризація

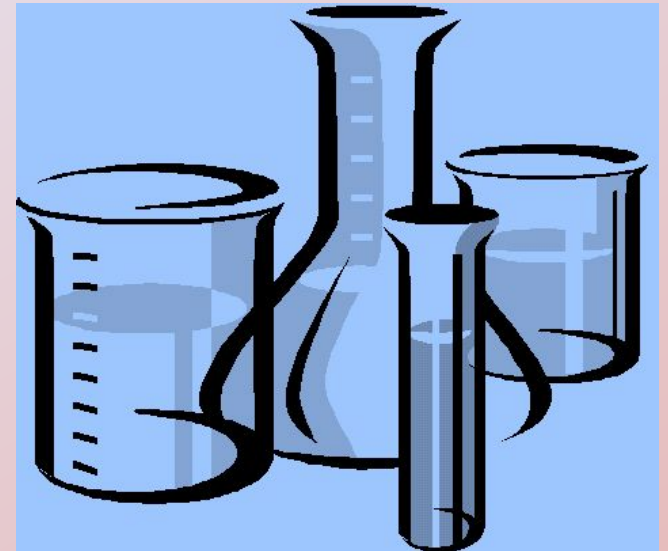
Добування

Етаналю:

1. Окиснення спиртів
2. Окиснення етилену
3. Гідратація ацетилену (реакція Кучерова)

Метаналю:

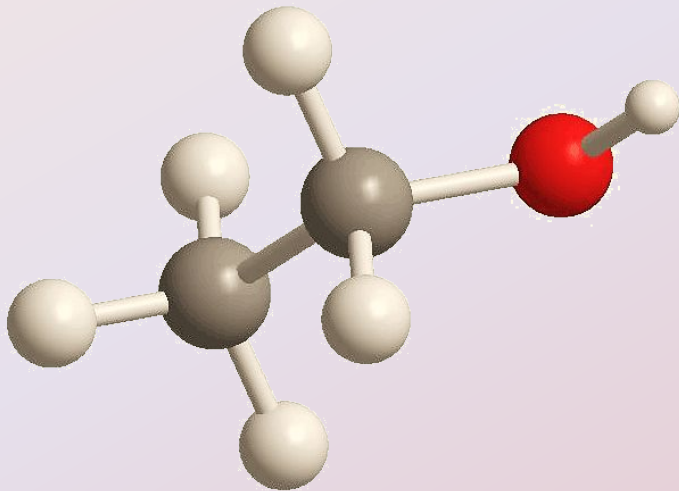
1. Окисненням метанолу
2. Окисненням метану

Застосування

Етанолу:

- отримання оцтової кислоти;*
- для добування етанолу, етилацетату;*
- синтетичні смоли.*

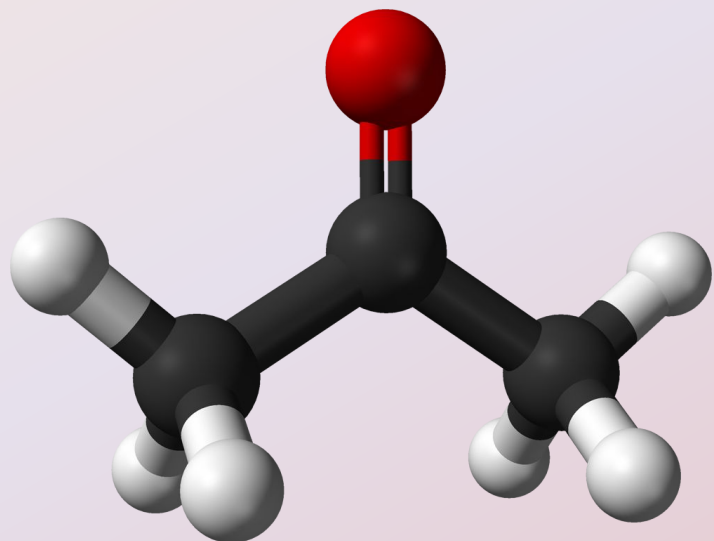
Метаналю:

- Пдля добування карбамідних (формальдегідних) смол;*
- Пдобування мурашиної кислоти;*
- Пв шкіряній промисловості при дубленні шкіри;*
- Пяк дезінфікуюча речовина нежстих приміщень (зерноскховищ, підвалів, погребів, теплиць);*
- Пдля зберігання анатомічних препаратів;*
- Пв медицині для виробництва деяких ліків.*

Ацетону:

- розчинник лаків, фарб і ацетатів целюлози;
- для синтезу різних органічних речовин.

Біологічна дія

- Токсичні. Здатні накопичуватися в організмі.
- Крім загальнотоксичної, мають дратівливу і нейротоксичну дію.
- Деякі володіють канцерогенними властивостями.

- З іншого боку - альдегіди входять до складу харчових продуктів і есенцій (наприклад, ананасової).
- Будь-яка речовина, навіть найнеобхідніша, може викликати токсичні ефекти.
- Дія речовини визначається дозою.

Тест

1. Закінчення в назві для класу альдегідів:

- а) –ол б) –он в) –аль г) –ил

2. Вкажіть формулу гексаналю:

- а) $C_6H_{13}COH$ б) $C_5H_{11}COH$ в) $C_5H_{11}COOH$ г) $C_6H_{13}COOH$

3. Яка речовина одержана при окисленні пропаналю:

- а) C_3H_7COOH б) CH_3COH в) CH_3COOH г) CO_2 і H_2O

4. Яку речовину окислюють для одержання альдегіду:

- а) C_2H_6 б) CH_3COH в) CH_3COOH г) CH_3OH

5. Для добування мурашиної кислоти використовують:

- а) ацетон б) етаналь в) метаналь г) гексанол